

Модуль 5 (Частина 2)

«Активні голоси»: цифрові медіа як каталізатор громадянської активності

Розроблено Fundació Solidaritat UB

www.includememedia.eu

This resource is licensed
under CC BY 4.0

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Finnish National Agency for Education. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

* З метою економії паперу, будь ласка, друкуйте цей документ у відтінках сірого або чорно-білому режимі, а не у кольорі. Будь ласка, друкуйте на обох сторонах аркуша (двосторонній друк) та, якщо можливо, друкуйте кілька слайдів або сторінок на одному аркуші.

Модуль 5 (Частина 2/4)

Використання соціальних
медіа для політичної
активності: найкращі практики
та етичні міркування

www.includememedia.eu

This resource is licensed
under CC BY 4.0

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Finnish National Agency for Education. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

* З метою економії паперу, будь ласка, друкуйте цей документ у відтінках сірого або чорно-білому режимі, а не у кольорі. Будь ласка, друкуйте на обох сторонах аркуша (двосторонній друк) та, якщо можливо, друкуйте кілька слайдів або сторінок на одному аркуші.

Модуль 5

Активні голоси: цифрові медіа як каталізатор громадянської активності

Цей модуль присвячений тому, як цифрові медіа сприяють розширенню громадянської активності та залученню недостатньо представлених груп до демократичних процесів.

Структура модуля 5

ВІД ТУТ

МОДУЛЬ 5

Тема 1 (47 слайдів)

Цифровий активізм у Європі: можливості та виклики для громадянської участі

Розглядає роль цифрового активізму у формуванні політичних та соціальних рухів у Європі, водночас звертаючи увагу на такі виклики, як цензура, стеження та дезінформація.

МОДУЛЬ 5 (Частина 2)

Тема 2 (51 слайд)

Використання соціальних медіа для політичної активності
Найкращі практики та етичні міркування

Розглядає, як соціальні медіа можна ефективно та етично використовувати для політичної активності, водночас звертаючи увагу на такі ризики, як дезінформація, конфіденційність даних та поляризація.

МОДУЛЬ 5 (Частина 3)

Тема 3 (45 слайдів)

Цифрова участь та залучення недостатньо представлених груп: заохочення демократичної активності

Оцінює, як цифрові платформи сприяють демократичній участі та долають бар'єри цифрової грамотності.

МОДУЛЬ 5 (Частина 4)

Тема 4 (37 слайдів)

Роль цифрових медіа у зміцненні громадянського діалогу та соціальних рухів

Оцінює, як цифрові медіа сприяють інклюзивному громадянському діалогу та мобілізують низові рухи за допомогою впливових кампаній.

Ключові напрями (4) – Кожна з 4 тем охоплює 3–4 пріоритетні напрями, що включають: вступ, контекст, практичні приклади, відео, інструменти тощо.

Розділ «Ресурси»: Кожна тема має розділ «Ресурси», що містить набір цифрових інструментів, вправ та ресурсів для сприяння застосуванню знань та забезпечення глибокого інтерактивного рівня розуміння.

Висновки: Наводяться для кожної теми в модулі в частині 4.

Огляд модуля

Цей модуль досліджує, як **цифрові медіа сприяють розширенню громадянської активності та залученню** недостатньо представлених груп до демократичних процесів. Основна увага приділяється використанню **цифрового активізму та краудсорсингу** (залучення широкого кола людей) для мобілізації громад та **сприяння соціальним змінам через онлайн-платформи**. Також розглядається роль цифрових медіа в Європі для сприяння політичній активності, громадянській залученості та адвокації соціальних перетворень.

01

Цифровий активізм у Європі: можливості та виклики для громадянської участі

02

Використання соціальних медіа для політичної активності: найкращі практики та етичні міркування

03

Цифрова участь та залучення недостатньо представлених груп: заохочення демократичної активності

04

Роль цифрових медіа у зміцненні громадянського діалогу та соціальних рухів

Коротко про модуль

Ключовий напрям: Цифровий активізм та управління

Мета: зосередження уваги на залученні недостатньо представлених груп до цифрового активізму з метою мобілізації громад навколо демократичних ідей

У цьому розділі досліджується, як цифрові медіа сприяють громадянській активності та залучення недостатньо представлених груп до демократичних справ, використовуючи цифровий активізм та краудсорсинг для мобілізації громад та стимулювання соціальних змін через онлайн-платформи

Ключові слова: Активізм, Недопредставлені групи, Цифровий активізм, Громадянська участь, Політична активність, Демократичні справи, Краудсорсинг, Онлайн-кампанії, Мобілізація спільнот, Цифровий активізм, Соціальні рухи, Адвокація

00 Сторінка 9
Огляд

01 Сторінка 13
Ефективні стратегії проведення цифрових політичних кампаній та залучення громадян

02 Сторінка 21
Виклики у забезпеченні етичної політичної участі на цифрових платформах

03 Сторінка 73
Практичні приклади ролі соціальних медіа у європейських виборах та політичному активізмі

04

Сторінка 43

Ресурси

ЗМІСТ

Модуль 5 (Частина 2) Елементи інтерактивного навчання

- **51** слайд
- **01** Вправа
- **02** відео
- **03** Практичні приклади

- **4** Цифрові інструменти
- **04** Набори інструментів та посібники
- **04** статті та звіти
- **3** приклади з реального ЖИТТЯ

Огляд

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики

Значна частина населення отримує інформацію майже виключно з цифрових ЗМІ або цифрових соціальних мереж. **Це свідчить про важливість віртуального простору та про те, як він може впливати на те, як ми взаємодіємо та розуміємо участь у соціальних перетвореннях.** У цьому розділі розглядається вплив соціальних медіа на політичну активність, досліджується, як окремі особи, політичні організації та громадські рухи використовують цифрові платформи для адвокації та мобілізації громадян. У ньому висвітлюються найкращі практики та етичні аспекти політичної участі в інтернеті.

Результати навчання

Використання соціальних мереж для політичної активності: найкращі практики та етичні аспекти

- Визначити ефективні стратегії використання соціальних медіа для участі в політичній діяльності, дотримуючись етичних принципів.
- Проаналізувати ризики, пов'язані з політичною активністю в інтернеті, зокрема проблеми конфіденційності даних, дезінформацію та поляризацію.

Ключові поняття

- **Цифрові кампанії:** стратегії залучення аудиторії та мобілізації підтримки за допомогою онлайн-платформ.
- **Етика соціальних медіа:** відповідальне використання цифрових платформ для політичної агітації.
- **Прозорість у онлайн-взаємодії:** забезпечення автентичності в цифровому політичному дискурсі.

Розгляд 3 ключових напрямів використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

1. Ефективні стратегії проведення цифрових політичних кампаній та залучення громадян
2. Виклики у забезпеченні етичної політичної участі на цифрових платформах
3. Практичні приклади ролі соціальних медіа у європейських виборах та політичному активізмі

Ключовий напрямок 1

Ефективні стратегії
проведення
цифрових політичних
кампаній та
залучення громадян

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

Цифрові платформи та соціальні медіа повністю змінили ландшафт, правила гри та стратегії соціального активізму, зокрема політичного. Політичні партії, НУО та соціальні рухи тепер можуть безпосередньо контактувати з ширшою та різноманітнішою аудиторією в режимі реального часу.

Завдяки цифровим платформам та соціальним медіа вони можуть обмінюватися інформацією, мобілізувати верстви населення за допомогою закликів до дії або формувати громадську думку, створюючи соціальний чи політичний тиск з певного питання.

На стратегії мобілізації також впливають правові рамки, культурні особливості, ситуація з доступністю та використанням медіа в кожній країні, а також цільова аудиторія.

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

Політичні та громадські діячі адаптували свої стратегії мобілізації через соціальні медіа та платформи різними способами та з неоднаковими результатами

На наступних слайдах ми продемонструємо деякі з цих стратегій, а саме такі:

- ❖ Використання **соціальних мереж**
- ❖ Використання **децентралізованих соціальних мереж**
- ❖ Використання **технологій, що не залишають слідів**
- ❖ Використання **платформ для участі**
- ❖ Використання **цифрових кампаній проти мови ворожнечі та дезінформації у виборчих процесах**

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

- ❖ **Використання соціальних мереж**, таких як Twitter (нині X) або Facebook.

У 2010-х роках використання Twitter та Facebook дозволило організувати масові соціальні мобілізації. Так було у випадку таких протестних рухів, як рух 15М в Іспанії, «Арабська весна», протести на Майдані та глобальні мобілізації через #BlackLivesMatters та #MeToo.

Однак важливо зазначити, що деякі дослідники наголошують на тому, що Twitter відіграв роль, яка була більше зосереджена на закликах до дії, ніж на спільному формуванні дискурсу.

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

- Використання **децентралізованих соціальних мереж** в організаційних цілях.

Децентралізовані соціальні мережі «працюють на незалежно керованих серверах, а не на централізованому сервері, що належить компанії». Децентралізовані соціальні мережі утворюють **Fediverse** — простір, де децентралізовані мережі (та їхні користувачі) можуть взаємодіяти між собою. Протилежним прикладом є X та Facebook: обліковий запис користувача X не може взаємодіяти з обліковим записом Facebook або обліковим записом в іншій соціальній мережі.

Основними характеристиками цих децентралізованих мереж є:

- Вони забезпечують підвищений рівень конфіденційності та безпеки
- Вони вважаються відкритими просторами для спілкування
- Їхня філософія зосереджена на користувачі та його контролі над своїми даними та онлайн-досвідом

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

Приклади успішних соціальних мобілізацій із використанням децентралізованих соціальних мереж:

- Масові демонстрації за незалежність, очолювані каталонським рухом «Демократичний цунамі». «Цунамі» використовувало Twitter та децентралізовані соціальні мережі для заклику до дій. «Цунамі» також використовувало спеціально розроблений додаток. Поєднання цих засобів дозволяє руху організовувати масові колективні акції, уникаючи типових каналів спостереження з боку сил безпеки.
- Демонстрації на підтримку демократії в Гонконзі характеризувалися децентралізацією протестів та інструментальною залежністю від комунікації через соціальні медіа, в якій поєднувалися різні соціальні мережі, такі як Telegram (з його зашифрованими чатами) та LHKG. Вважається, що використання обох «могло надати протестувальникам не лише простір для координації, а й можливості для колективних переговорів та обговорень».

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

❖ Використання технологій, які неможливо відстежити:

Продемократичні демонстранти в Гонконзі спілкувалися між собою за допомогою додатка Bluetooth. Те, що їм не було потрібно підключення до інтернету для спілкування, стало ключовим фактором, який дозволив обійти китайські силові структури та залишитися непомітними.

❖ Використання платформ для участі:

Використання платформ для участі у місцевих процесах прийняття рішень було виявлено в різних європейських країнах, серед яких Іспанія, Італія, Франція та Фінляндія. У Фінляндії використовувався аспект «форми та наслідки залучення громадян до платформ інновацій, що підтримуються державою».

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

- ❖ Використання **цифрових кампаній проти мови ворожнечі та дезінформації у виборчих процесах**

Поляризація та радикалізація політичних позицій знаходять ідеальне підґрунтя у виборчих процесах. У деяких випадках було чітко виявлено мову ворожнечі, спрямовану проти конкретних соціальних груп, зокрема мігрантів та біженців, а також проти людей через їхню сексуальну орієнтацію, з метою розпалювання страху перед іншими та соціальної ворожнечі, що приносить користь ультраправим політичним партіям, які проголошують дискурси виключення.

Такі прояви мови ворожнечі також були виявлені щодо кандидатів на виборні посади.

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

Впровадження процесів моніторингу соціальних мереж та створення систем раннього попередження (СРП) під час виборчих процесів вважаються передовою практикою. Ось деякі з них:

Європейський центр підтримки виборів (European Centre for Electoral Support, ECES) розробив і впроваджує спеціальну методологію моніторингу мови ворожнечі в соціальних мережах у контексті виборчих процесів. Моніторинг ЗМІ «полягає у спостереженні за медіа-контентом шляхом довгострокового, кількісного та якісного аналізу і є необхідним для оцінки висвітлення виборчого процесу в ЗМІ, плюралізму та сприйняття громадянами органів управління виборами (ОУВ) та виборчого процесу».

Рада Європи підготувала документ під назвою «Моніторинг висвітлення виборів у ЗМІ», спрямований на організації громадянського суспільства, який містить конкретні рекомендації щодо аналізу соціальних медіа під час виборчих процесів.

Ключовий напрямок 2

Виклики у
забезпеченні
етичної політичної
участі на цифрових
платформах

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

Політична участь у цифрових медіа порушує численні етичні питання. Миттєвість, охоплення інформацією та алгоритмічне посередництво, що визначає доступ до певного контенту або його висвітлення, є одними з характерних рис цифрових платформ та соціальних мереж.

Хоча соціальні медіа надали можливість демократизувати доступ до інформації, включити до політичного порядку денного певні питання, які раніше були виключені, а в деяких випадках дозволили отримати доступ до процесів прийняття політичних рішень, вони також можуть бути простором для маніпуляцій, виключення та дезінформації, зокрема через «мікротаргетинг» та алгоритмічну маніпуляцію.

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

Етичні виклики

Мікротаргетинг у політичних цілях. Політичний мікротаргетинг визначається як «техніка політичної комунікації, що базується на використанні даних та аналітики для адаптації повідомлень до потреб певної підгрупи або окремих осіб через різні канали (пошта, телефон, агітація, пряма поштова розсилка, реклама в соціальних мережах тощо) з метою налагодження відносин із потенційними виборцями та прихильниками». Щодо його впливу, Алмонг і Стефан зазначають, що «персоналізовані політичні рекламні оголошення, адаптовані до особистості окремих осіб, є ефективнішими, ніж неперсоналізовані».

Що стосується його політичного використання, «мікротаргетинг є ефективною технікою і може бути автоматизований за допомогою готових генеративних ШІ». Використання мікротаргетингу для маніпулювання конкретними особами шляхом надсилання їм політичних повідомлень, адаптованих до їхніх профілів, страхів та сподівань, вже є реальністю

Стаття показує потенціал та масштабну шкоду, яку може спричинити маніпуляція за допомогою мікротаргетингу, та підкреслює необхідність стримування цих ризиків. Ризики, що впливають на права людей на приватність та захист даних, ставлять під загрозу процес демократичної участі.

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

Штучний інтелект та маніпуляції за допомогою алгоритмів

Роль штучного інтелекту у поширенні дезінформації під час виборчих процесів є питанням, яке викликає етичні дискусії та ставить технічні й соціальні виклики.

Алгоритми розроблені для того, щоб контент, який отримують користувачі, відповідав їхнім уподобанням. Ця концепція може призвести до утворення так званих «бульбашок фільтрів» або «бульбашок ідентичності».

Ці бульбашки піддають користувачів впливу інформації, яка підкріплює їхні переконання і може навіть сприяти поширенню мови ворожнечі.

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

Деякі ідеї щодо подолання етичних викликів:

- ❖ **Нові інструменти регулювання цифрових платформ та ЗМІ.** Зростаюча стурбованість щодо маніпулювання громадською думкою та поширення мови ворожнечі й дезінформації призвела до закликів щодо створення регуляторних механізмів для забезпечення модерації контенту, захисту прав, прозорості та справедливості у віртуальному просторі.

У цьому контексті Європейський Союз затвердив такі документи:

- Хартію про цифрові права (Charter on Digital Rights)
- Кодекс поведінки ЄС щодо протидії незаконним проявам мови ворожнечі в інтернеті

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

❖ **Цифрова громадянська освіта.** Етичні виклики можна подолати шляхом підвищення обізнаності громадян про їхні права та обов'язки у віртуальному середовищі, розвитку громадянських навичок, а особливо критичного мислення, у процесі активної цифрової участі.

Грамотність у сфері даних та розширення можливостей громадян у цій сфері дають змогу приймати обґрунтовані рішення та впроваджувати механізми виявлення маніпуляцій, що може зменшити вплив мови ворожнечі.

❖ **Відповідальність та демократичний моніторинг.** Моніторинг соціальних медіа та державних інституцій, а також інших впливових суб'єктів у цифровій сфері є ключовим для зменшення або усунення мови ворожнечі в інтернеті та забезпечення виконання законодавчих норм. Це напрямок роботи мережі «Європейські цифрові права» (*European Digital Rights, EDRi*), яка виступає за етичну політику цифрової політичної активності.

Ключовий напрямок 3

Практичні приклади
ролі соціальних медіа
у європейських
виборах та
політичному активізмі

Використання соціальних медіа для соціальних змін: найкращі практики та етичні міркування

Цифрові платформи відіграють вирішальну роль у формуванні політичних дебатів та мобілізації виборців, водночас становлячи сприятливе середовище для поширення неправдивої інформації, дезінформації чи поляризації в інтернеті – особливо під час політичних кампаній.

З цієї причини у цьому розділі розглядаються поляризація та використання технологій у політичних кампаніях і комунікації на прикладі трьох конкретних випадків: кампанії щодо Brexit, каталонського референдуму та випадку партії «Альтернатива для Німеччини».

Кампанія щодо Брекзит

Практичний приклад

У цьому прикладі розглядаються етичні аспекти використання технологій, зокрема цифрових соціальних мереж та соціальних ботів, а також політичного маркетингу, спрямованого на вплив на громадську думку. Будуть розглянуті питання, пов'язані з неправомірним використанням даних, алгоритмічним таргетингом, «ехокамерами» та факторами, що сприяють поляризації та дезінформації.

Мета цього прикладу — проаналізувати етичні аспекти використання персональних даних, соціальних ботів та методів мікротаргетингу.

Кампанія щодо Брекзит

Тема: Мікротаргетинг на основі даних та дезінформація

Огляд

У 2016 році відбувся так званий референдум щодо Брекзиту (Brexit). Це народне голосування мало вирішити, чи залишиться Велика Британія в ЄС, чи ні.

Визначальною рисою кампаній стала поляризація між двома позиціями: кампанією за вихід (з ЄС) та кампанією за залишення (в ЄС) у контексті, де цифрові медіа, а також інформація, комунікація та взаємодія, які вони забезпечували, відігравали важливу роль у формуванні політичних поглядів.

З іншого боку, ця кампанія стала прикладом глибокого впливу цифрових технологій на політичні кампанії.

Як кампанія «За вихід», так і кампанія «За залишення» використовували соціальні медіа, аналітику даних та мікротаргетинг у ЗМІ для впливу на громадську думку.

Кампанія щодо Брекзит

Ключові аспекти:

- Наявність та відсутність розмежування між агентами соціальних медіа. Агентами соціальних медіа є: реальні користувачі (люди, які створюють, поширюють контент та взаємодіють з ним) та соціальні боти (які автоматично генерують повідомлення в соціальних медіа, імітуючи людську поведінку). Соціальні боти можуть контролюватися людьми або так званими «фермами кліків». Однак під час Брекзиту було важко розрізнити їх.
- «Ехокамери». Люди, як правило, взаємодіють з повідомленнями, що відповідають їхнім політичним поглядам або переконанням. Повідомлення, генеровані ботами, — чи то емоції, чи переконання, а також дезінформація — викликали взаємодію з людьми, що мають такі самі емоції чи переконання. Це явище може посилити ідеологічні упередження.
- Поляризація: Референдум щодо Брекзиту спричинив значну поляризацію та соціальні розколи. За словами [Городніченка та ін.](#), «під час кампанії, яку ми досліджуємо, боти використовувалися, щоб активізувати виборців, і, за нашими приблизними розрахунками, боти могли незначно вплинути на результати Брекзиту».

Кампанія щодо Брекзит

Ключові аспекти:

- Використання політичного цифрового мікротаргетингу: ця техніка застосовувалася під час кампанії щодо Брекзит з метою зміцнення думок та переконань і/або викликання емоцій, які можна було б політично використати, таких як невпевненість або страх.
- Цифровий активізм: виражався через різні стратегії, включаючи створення та поширення мемів, запуск цифрових петицій тощо.

Кампанія за Брекзит

Ознайомтеся з такими матеріалами:

- Cambridge Analytics. Сила великих даних (The power of big data).
<https://www.youtube.com/watch?v=n8Dd5aVXLCc&list=PL9Aax2CRFIXhbqmqmDmEzALcKDHk-N1IAD8>
- Brexit Podcast, с. 32: Ізабель Гарен про те, як соціальні боти маніпулюють нашими політичними поглядами https://www.ivoox.com/en/ep-32-isabel-gahren-on-how-social-bots-manipulate-audios-mp3_rf_16039108_1.html
- Роль Facebook у Брекзит, автор: Керол Кадвалладр
https://www.ted.com/talks/carole_cadwalladr_facebook_s_role_in_brexit_and_the_threat_to_democracy?utm_campaign=tedsread&utm_medium=referral&utm_source=tedcomshare
- BBC: micro-segmentation and Brexit (BBC: мікросегментація та Брекзит)
<https://www.bbc.com/news/uk-politics-44966969>

Кампанія щодо Брекзит

Надайте відповідь та проаналізуйте

- Який вплив мали соціальні мережі (Facebook, соціальні боти тощо) на громадську думку під час референдуму?
- Які етичні ризики пов'язані з використанням соціальних ботів та мікротаргетингу в політичних кампаніях?
- Чи слід регулювати використання комунікаційних технологій на основі великих даних, таких як мікротаргетинг?
- Чи слід регулювати використання соціальних ботів, які імітують людей?

Каталонський референдум

Практичний приклад.

У цьому прикладі розглядається використання комунікаційних технологій та соціальних медіа в умовах сильної поляризації, а також вплив цих технологій на організацію протестів, поширення інформації та поляризацію під час каталонського референдуму 1 жовтня 2017 року.

Мета цього практичного прикладу – проаналізувати стратегії та використання комунікаційних технологій і цифрового активізму.

Каталонський референдум

Тема: Цифровий активізм та використання нових комунікаційних технологій

Огляд:

Каталонський референдум 2017 року, який іспанський уряд визнав незаконним, став значною подією у розвитку процесу боротьби за незалежність Каталонії. Він супроводжувався інтенсивною комунікаційною активністю як у традиційних, так і в цифрових ЗМІ, а також значною соціальною поляризацією. Учасники координували дії, обмінювалися інформацією та мобілізували населення. Все це відбувалося в умовах високої соціальної та політичної напруги.

Каталонський референдум

Ключові аспекти:

- Використання цифрових платформ для мобілізації: каталонські активісти використовували WhatsApp, Telegram та Twitter для координації протестів та інформування про логістику референдуму в умовах обмежень, накладених іспанським урядом.
- Репресії уряду: Іспанський уряд цензурував веб-сайти, блокував додатки (в тому числі додатки для голосування) та проводив рейди в офісах технологічних компаній. Це призвело до різкого зростання популярності децентралізованих та зашифрованих засобів комунікації.
- Блокчейн та децентралізація: Активісти, обізнані в технологіях, звернулися до доменів блокчейну та IPFS (InterPlanetary File System), щоб зберегти інформацію про онлайн-голосування.
- Поляризація: ЗМІ та соціальні платформи стали полем битви між прихильниками незалежності та захисниками єдності Іспанії, що часто підсилювало взаємну ворожість.

Каталонський референдум

Ознайомтеся з такими матеріалами:

- Twitter як інструмент політичної комунікації в контексті референдуму про незалежність Каталонії: громадянські об'єднання проти державних інституцій https://icono14.net/ojs/index.php/icono14/article/view/1134?utm_source=chatgpt.com
- Coromina, O., & Padilla, A. (2018). Аналіз дезінформації щодо референдуму 1 жовтня, виявленої Maldito Bulo. Quaderns del CAC 44(XXI), 17–26. Завантажено з: https://www.cac.cat/sites/default/files/2018-08/Q44_ES.pdf
- Лорі Кларк Каталонія створила новий тип онлайн-активізму. Усім слід звернути на це увагу <https://www.wired.com/story/barcelona-riots-catalonia-protests-news/>

Каталонський референдум

Надайте відповідь та проаналізуйте

- Як відбувалася координація протестів та акцій руху за незалежність у цифровому просторі?
- Яку роль відіграли соціальні медіа у поширенні інформації та дезінформації під час каталонського процесу?
- Які уроки можна винести щодо використання цифрових технологій в умовах високої політичної та соціальної поляризації?

Alternative für Deutschland (AfD) «Альтернатива для Німеччини»

Практичний приклад.

У цьому прикладі буде розглянуто присутність та використання цифрових медіа ультраправою партією «Альтернатива для Німеччини» (AfD). AfD скористалася невдоволенням політичною системою та «традиційними» політичними партіями та ефективно використовувала націоналістичні та антиімміграційні наративи, особливо в соціальних мережах, а саме на таких платформах, як TikTok та X.

Метою цього прикладу є аналіз стратегій та використання цифрових соціальних медіа, їхнього потенціалу для мобілізації, а також їхньої здатності інтегрувати антиімміграційний дискурс як засіб мобілізації та залучення виборців або прихильників.

Alternative für Deutschland (AfD) «Альтернатива для Німеччини»

Тема: Цифрова мобілізація ультраправих сил та алгоритмічне посилення їхнього впливу

Огляд:

Партія «Альтернатива для Німеччини», заснована у 2013 році, спочатку позиціонувалася як євроскептична, але з часом чітко змістилася в бік крайніх правих з антиімміграційними позиціями, що включають «реміграцію», яка передбачає масове вигнання мігрантів.

Alternative für Deutschland (AfD) «Альтернатива для Німеччини»

Ключові аспекти:

- Стратегія у соціальних мережах: Зростання популярності AfD пов'язане з ефективним використанням Facebook, YouTube та Telegram, де партія поширювала антиіммігрантську риторику та використовувала алгоритми залучення користувачів.
- Мережі ботів і тролінг: Мережі, пов'язані з AfD, використовували ботів і тролів для заповнення коментарів, маніпулювання хештегами та переслідування журналістів і опонентів.
- Мем-війна: Прихильники AfD створювали контент, який можна було поширювати, орієнтуючись на молодшу аудиторію, часто імітуючи іронічні або гумористичні формати, щоб просувати екстремістські погляди.
- Поляризація: Цифрова стратегія AfD посилила розкол у німецькому суспільстві, популяризуючи ультраправі наративи та змушуючи інші партії реагувати або змінювати свою риторику.

Alternative für Deutschland (AfD) «Альтернатива для Німеччини»

Ознайомтеся з такими матеріалами:

- Classen, K., Kollmer, A., Schlage, M., Schöpflin, A., Winkler, J., & Witterspan, H. (2024). Right-wing populist communication by the AfD party on TikTok: To what extent does the AfD use TikTok as part of its communication to win over young voters? A. Godulla, C. Buller, V. Freudl, I. Merz, J. Twittenhoff, J. Winkler, L. Zapke (ред.), *The Dynamics of Digital Influence: Communication Trends in Business, Politics and Activism* (с. 100–122). Лейпциг <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-94713-2>
- Juan Carlos Medina Serrano, Morteza Shahrezaye, Orestis Papakyriakopoulos, and Simon Hegelich. 2019. The Rise of the AfD in Germany: A Social Media Analysis. In *Proceedings of the International Conference on Social Media and Society*, Торонто, Онтаріо, Канада, 19–21 липня 2019 р. (SMSociety '19), 10 сторінок. <https://doi.org/10.1145/3328529.3328562>

Alternative für Deutschland (AfD) «Альтернатива для Німеччини»

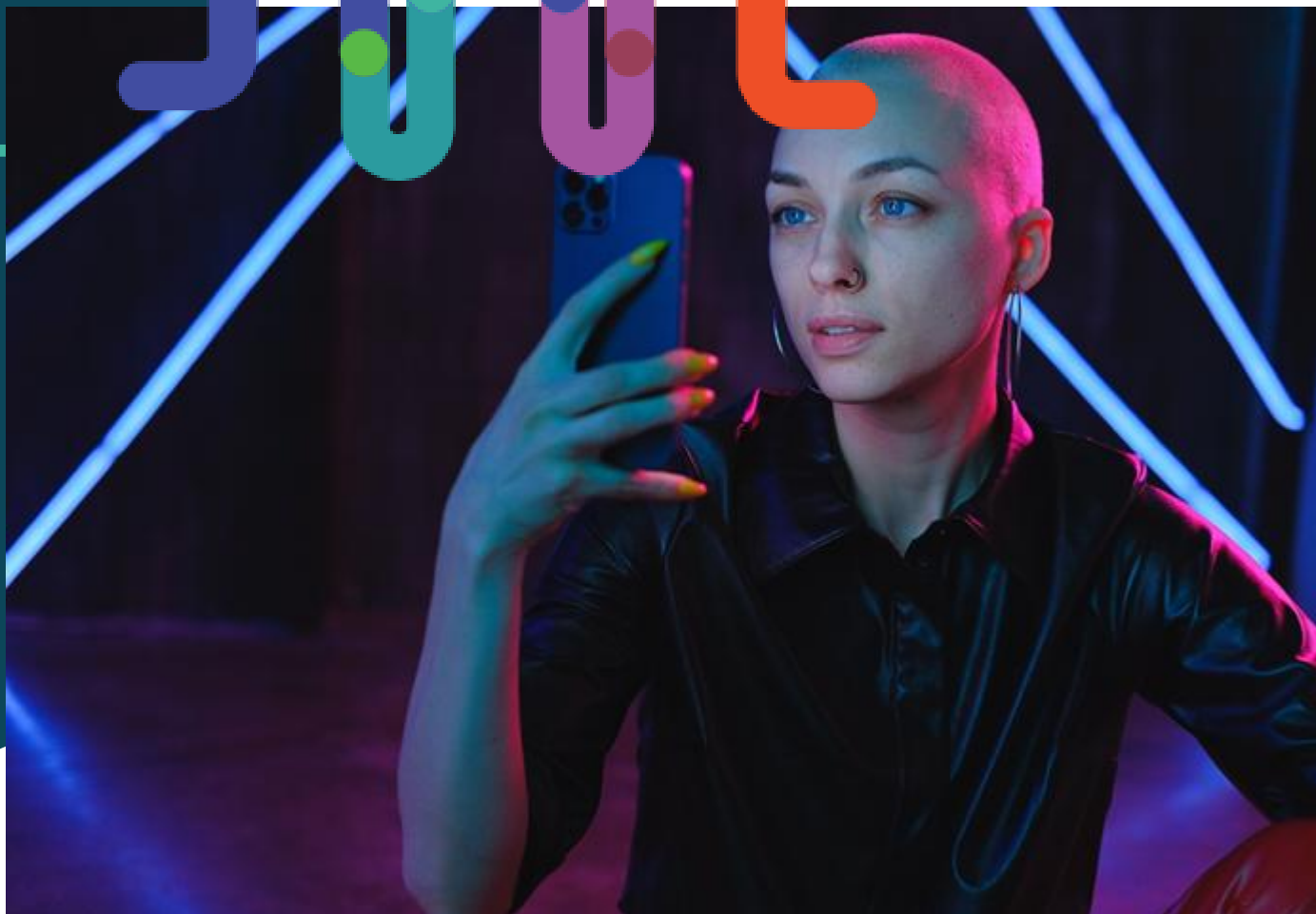

Надайте відповіді на такі запитання:

- Які конкретні стратегії використовує AfD у соціальних мережах для залучення та мобілізації своїх прихильників?
- Які етичні наслідки має використання цифрових стратегій ультраправими партіями, такими як AfD?
- Які заходи можна вжити, щоб зменшити непропорційний вплив певних політичних партій на цифрових платформах?

04

Ресурси

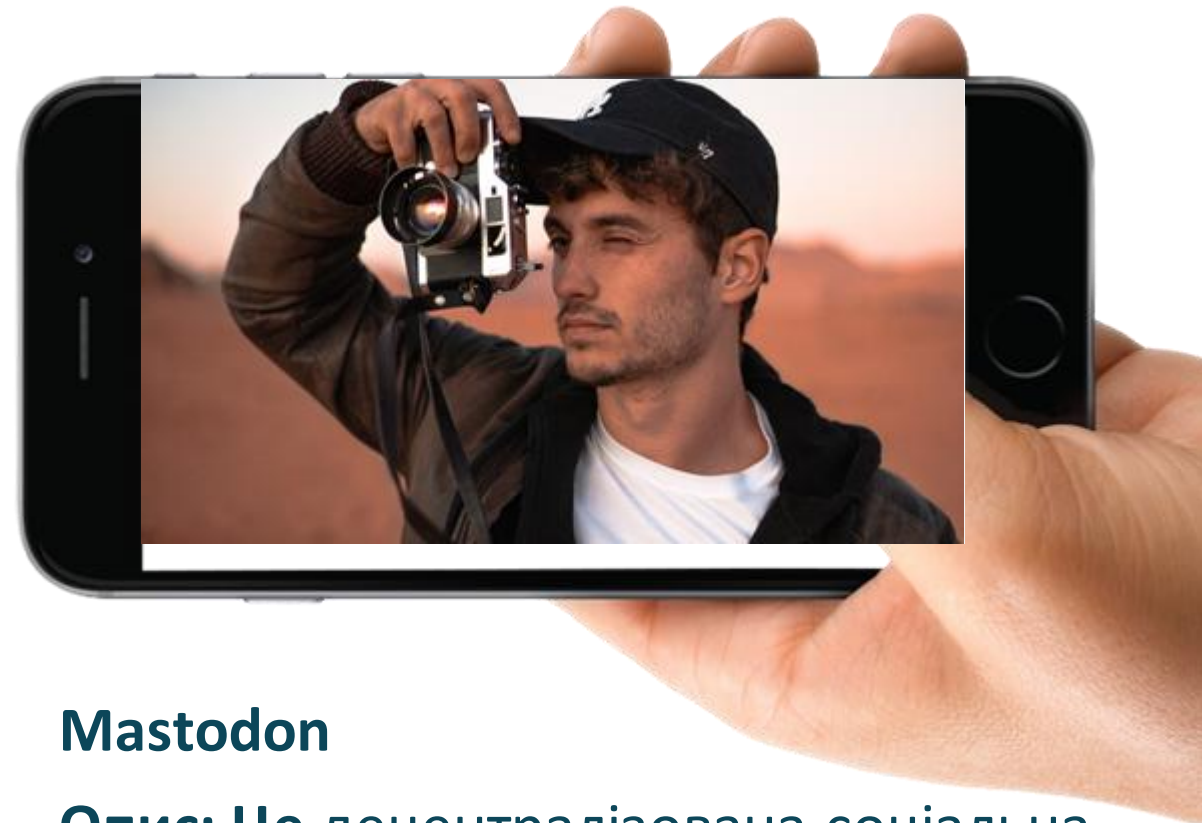
Цифрові інструменти

Fediverse

Опис: Це «федеративна» соціальна мережа, що працює на базі вільного відкритого програмного забезпечення на безлічі комп'ютерів по всьому світу.

Посилання: <https://fediverse.party/>

Mastodon

Опис: Це децентралізована соціальна мережа, схожа на Twitter, що пропонує такі функції, як мікроблогінг та обмін контентом.

Посилання: <https://joinmastodon.org/>

Вправа. Тема 2

Визначте свої особисті принципи для більш етичної та свідомої політичної або громадянської активності в інтернеті.

Інструкції:

Особистий план дій

- Напишіть щонайменше 3 принципи або конкретні дії, які ви будете намагатися застосовувати у своїй цифровій активності, щоб зробити її більш етичною та конструктивною. Ідеї: перевіряйте джерело перед тим, як ділитися; намагайтеся читати контент інших користувачів з різних точок зору; визначайте емоції, які ви відчуваєте у зв'язку з конкретними віртуальними взаємодіями.
- Чому ви обрали саме ці принципи/дії?
- Як, на вашу думку, вони допоможуть вам краще долати виклики, пов'язані з дезінформацією та поляризацією?

Ресурси. Відео

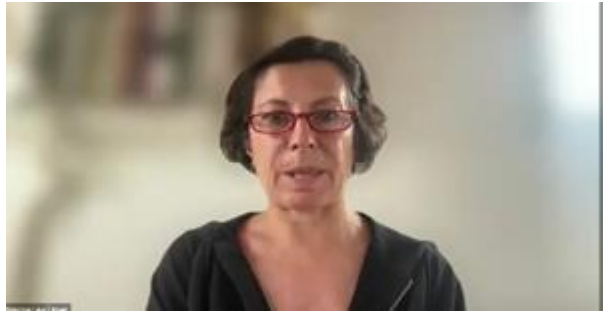
Фанати К-поп та користувачі TikTok використовують цифровий активізм для протестів

Це відео демонструє різні стратегії цифрового активізму, які підкреслюють, як алгоритми схильні відсувати на другий план і без того вразливі голоси, а також порушують етичні питання щодо культури «скасування».

Д-р Еміліано Трере про цифровий активізм, демократію та відключення. Хоча деякі з цифрових колективних дій можуть вважатися «незначними» і здаватися неважливими, всі вони є актами «цифрового активізму», і їхній сукупний вплив може бути величезним.

Інтерв'ю

Інтерв'ю з Сімоною Леві, директоркою Xnet (Інститут демократичної цифровізації), а також співдиректоркою і розробницею післядипломної програми «Технополітика та права в цифрову епоху».

Теми:

0:07. Представлення Сімони Леві

0:45. Основні виклики та можливості для кіберактивізму в Європі

05:09 Стратегії для плідного активізму: участь у мейнстрімінгу та захист/добробут: використання незалежних мереж

7:15. Соціальна участь та ризики для цифрових активістів

8:24. Як бути ефективними у нашому цифровому активізмі? Як достукатися до тих, хто ще не переконаний, за допомогою нових наративів

11:57. Стратегії змістовних розмов із тими, хто не поділяє наше бачення як активістів: медіація та великодушність

Підтримка та ресурси. Тема 2.

Назва ініціативи та посилання	Зміст
<p><u>Посібник щодо боротьби з мовою ворожнечі під час виборчих процесів. Рада Європи</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Набір інструментів охоплює відповідні міжнародні стандарти та інструменти для протидії мові ворожнечі та підбурюванню до ненависті під час виборчих процесів, стратегії для органів управління виборами щодо ефективного запобігання та реагування на випадки мови ворожнечі, а також питання мови ворожнечі та дезінформації й сексизму.
<p><u>Márquez Muñoz, L. (2024). Las plataformas de participación en las capitales de las comunidades autónomas, en Cuadernos de Gobierno y Administración Pública 11(2), e97009</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Описує досвід місцевої електронної демократії в Іспанії

Підтримка та ресурси. Тема 2.

Назва ініціативи та посилання	Зміст
<u>Моніторинг висвітлення виборів у ЗМІ</u>	Набір інструментів, призначений для організацій громадянського суспільства, що надає їм детальну методологію реалізації проекту моніторингу висвітлення виборів у ЗМІ.
<u>Simmons, C., Balint, K., & Frances-Wright, I. (2024). <i>Votes and Vitriol: Online abuse targeting women candidates in the 2024 French legislative elections.</i> Institute for Strategic Dialogue</u>	У цій статті досліджується характер онлайн-насилства, спрямованого проти жінок-кандидаток у TikTok під час кампанії з виборів до законодавчих органів Франції, що відбулася з 9 червня по 7 липня 2024 року.

Модуль 5: Активні голоси: цифрові медіа як каталізатор громадянської активності

Ви завершили **Частина 2 (Напряма 2)**
Використання соціальних медіа для
соціальних змін: найкращі практики та етичні
міркування

Далі йде **Частина 3 (Напряма 3)**
Цифрова участь та залучення недостатньо
представлених груп: заохочення
демократичної активності

This resource is licensed
under CC BY 4.0

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Finnish National Agency for Education. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

Дякую

Чи є питання?

* З метою економії паперу, будь ласка, друкуйте цей документ у відтінках сірого або чорно-білому режимі, а не у кольорі. Будь ласка, друкуйте на обох сторонах аркуша (двосторонній друк) і, якщо можливо, друкуйте кілька слайдів або сторінок на одному аркуші.

www.includememedia.eu

This resource is licensed under CC BY 4.0

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the Finnish National Agency for Education. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

Дякую
Чи є питання?

* З метою економії паперу, будь ласка, друкуйте цей документ у відтінках сірого або чорно-білому режимі, а не у кольорі. Будь ласка, друкуйте на обох сторонах аркуша (двосторонній друк) і, якщо можливо, друкуйте кілька слайдів або сторінок на одному аркуші.